

Ενήλικοι και εκπαίδευση: Το προνόμιο της εμπειρίας

Ιωάννης Πουρνάρας, ΠΕ70 Med ΕΑΠ, Med SWU, Διευθυντής 4ου
Δ. Σχ. Κομοτηνής

Εκπαίδευση ενηλίκων

Η εκπαίδευση ενηλίκων είναι τα τελευταία χρόνια στο επίκεντρο του ερευνητικού ενδιαφέροντος. Ο ενήλικος τυπικά και νομικά ορίζεται από την ηλικία του, η οποία διαφέρει από εποχή σε εποχή, από κοινωνία σε κοινωνία. Η UNESCO θεωρεί πως ενήλικος είναι αυτός που τον αναγνωρίζει ως τέτοιο η κοινωνία που διαβιεί. Ο ενήλικος αναγνωρίζεται από τους άλλους και τον εαυτό του ως ενήλικος (Rogers, 1999).

Χαρακτηριστικά ενηλίκων εκπαιδευομένων

Οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι είναι καταρχήν ενήλικοι ηλικιακά, έχουν καθορισμένες επιδιώξεις, στερεότυπα, γνώσεις αντιλήψεις. Απαιτούν ισότιμο ρόλο με τον εκπαιδευτή, με ατομικό ρυθμό μάθησης, το περιβάλλον τους λειτουργεί ανταγωνιστικά στην εκπαίδευσή τους. Χρησιμοποιούν αμυντικές τεχνικές για να μην αλλάξουν ιδέες και συνήθειες (Κόκκος, 2008).

Διδασκαλία και μάθηση ενηλίκων

Ο ενήλικος αποδέχεται την εκπαίδευσή του, μόνο αφού κατανοήσει και αποδεχτεί τους στόχους της, μόνο τότε συμμετέχει ενεργητικά (το έχει ανάγκη). Η ενεργητική μάθηση και εμπλοκή και η τοποθέτηση του ενήλικα στο κέντρο της διαδικασίας, συντελούν στην αύξηση του ενδιαφέροντος του εκπαιδευόμενου (Κόκκος, 1998).

Ο εκπαιδευτής ενηλίκων

Ο κυριότερος παράγοντας αποτελεσματικότητας ενός εκπαιδευτή ενηλίκων είναι οι ικανότητες και δεξιότητες του (Κόκκος, 2002). Αυτός πρέπει να γνωρίζει άριστα το αντικείμενο που θα διδάξει και να ενημερώνεται συνεχώς, να εφαρμόζει τις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων, να έχει επικοινωνιακές δεξιότητες και ενσυναίσθηση, να πιστεύει στους εκπαιδευόμενους, να τους καθοδηγεί, να παραδέχεται τα όριά του και την άγνοιά του, να βοηθά στη χειραφέτησή τους. Τέλος, σύμφωνα με τον Jarvis, «να είναι καλός άνθρωπος»...

Η εμπειρία και η σημασία της στην Εκπαίδευση Ενηλίκων

Το μέσο μάθησης είναι ο στοχασμός και η κριτική επεξεργασία των εμπειριών (Κόκκος, 2008). Ο Dewey, ορίζει την εμπειρία ως «γνώση με βάση την πράξη». Ο εκπαιδευτής κρίνει πώς και ποιες εμπειρίες θα χρησιμοποιήσει (Παρθένη, 2009).

Η εμπειρία ως κύριο στοιχείο της μαθησιακής διεργασίας

Η εμπειρία του εκπαιδευτή στοχεύει στη διεύρυνση των εμπειριών των εκπαιδευομένων. Ο Freire βλέπει τη μάθηση ως διαδικασία που πρέπει να οδηγεί στη συνειδητοποίηση της πραγματικότητας, στην κριτική ανάλυση της εμπειρίας και στην ανάληψη δράσης ώστε αυτή να αλλάξει.

Ο στοχασμός πάνω στην εμπειρία

Ο κριτικός στοχασμός ως διεργασία είναι σύνθετη. Αφορά στο περιεχόμενο, στη διαδικασία και στον αρχικό συλλογισμό. Η αμφιβολία οδηγεί σταδιακά σύμφωνα με τον Mezirow στη μετασχηματιστική μάθηση (Ζαρίφης, 2014).

Συζήτηση

Η ενηλικιότητα αποτελεί το ζητούμενο στην πορεία της ζωής. Στην εκπαίδευση ενηλίκων, δημιουργούνται εμπειρίες και προϋποθέσεις για να οδηγηθεί κάποιος στην ωριμότητα και στην αυτεπίγνωση και κατακτώνται εργαλεία για την επαγγελματική του ενασχόληση. Οι εμπειρίες όλης της ομάδας και ο στοχασμός πάνω σ' αυτές δημιουργεί κλίμα ενεργητικής συμμετοχής και μετασχηματιστικής μάθησης.